

Letnik	Beli rizling		Maloroden	
	Roden	Maloroden	Roden	Maloroden
	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha
1908	2.912	1.592	—	—
1909	5.835	4.301	—	—
1910	5.411	3.895	—	—
1911	6.750	4.869	—	—
1912	3.500	6.120	—	—
1921	4.545	3.272	—	—
1922	4.545	4.712	—	—
1923	4.618	3.324	—	—

Letnik	Sipon		Maloroden	
	Roden	Maloroden	Roden	Maloroden
	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha
1908	9.650	7.227	5.634	4.224
1909	9.418	7.063	9.506	7.174
1910	9.454	7.090	5.333	3.999
1911	15.090	11.317	5.913	4.434
1912	15.666	11.749	4.000	3.000
1921	23.565	17.674	7.833	5.874
1922	23.303	17.478	10.666	7.999
1923	2.608	1.956	1.900	1.425

Letnik	Rdeči traminec		Maloroden	
	Roden	Maloroden	Roden	Maloroden
	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha	kg grozdja na 1 ha
1921	10.500	7.245	3.911	2.698
1922	19.000	13.110	8.000	5.520
1923	5.166	3.564	3.318	2.289

Na 1 ha s 8000 trsi dobimo potemtakem tekem 3—8 let poprečno množino mošta pri:

Sorta	100 kg grozdja		Roden	
	1 mošta	1 mošta	hl	hl
Belem pečku	70	93	24	—
Črnem burgundcu	74	60	10	—
Belem rizlingu	72	40	—	—
Siponu	75	102	47	—
Rdečim tramincem	69	79	35	—

Da zaostaja rizling v rodovitnosti za drugimi sortami, tiči vzrok v tem, da slučajno nismo vzeli cepičev od najbolj rodne trse. Ta sorta ima v različnih parcelah in na različnih podlogah, kakor Chasselas-Berlandieri, Aramon-Rupestris, Rip-Berld. in drugih trse, ki so bogatejše obloženi z grozdom, ki niso izbrani, t. j. rodni in malorodni trsi, ki dajo poprečno v letih na 1 ha 60—70 hl in še več mošta.

S skrbno izbiro cepičev najrodovitnejših trt se bi dala količina ravno pri tej sorti za mnogo pomnožiti.

Kako previdni moramo biti pri cepljenju te sorte, kaže tabela malorodnih trt, ki sploh ne rode.

Poizkusi se nadaljujejo, kažejo pa že zdaj veliko gospodarsko važnost, ako smo skrbno izbirali trte, od katerih vzamemo cepiče.

Zanesljive cepiče dobimo, če označimo vsako leto najbolj rodne trse, t. j. od septembra do trgate, bodisi z volno ali z pločevinastimi znamkami, opremljene z letnikom. Cepiči se odvajajo le od onih trt, katere imajo največ označb in sicer samo tiste cepiče (rozge), ki so rastle na dvoletnem lesu (rezniku in locnu) in vrhutega imajo grozdne peclje od zadnje trgate.

S pomnoženjem — v našem slučaju s cepljenjem — se dajo nedvomno lastnosti matere rastline prenesti na zarod ali potomce. Nam je dana možnost pomnožiti pridelek malorodnih sort z rodnimi trtami in zboljšati njihovo kulturo v večji meri, kakor se je to zgodilo do sedaj. Posebno bi se naj v tej smeri postopalo pri našem starem domačem siponu, ki kaže veliko trsov z neenakimi jagodami in redkimi grozdi. Vinogradniki so mišljenja, da je to povzročil le samo mimogrede slabi cvet. Prikazen je tu in je ne upoštevajo. Čeravno v marsikaterih letih vpliva vreme na rodovitnost trt in so podvrženi temu vplivu tudi rodni trsi, vodi vendar natančnejše opazovanje prekinulo do prepričanja, da trs z zgoraj imenovanimi lastnostmi ostane leto za leto enak.

Razume se torej, zakaj se najdejo v dobrih letih poleg bogato obloženih trsov tudi taki z lepim in močnim lesom, pa z malo, redkim in večinoma malojagodnatim, brezpečkastim grozdom. Enako lastnost opazamo pri renskem rizlingu (krnjav grozd, Grobe-Grob-Rizling), črnem burgundcu, rulandcu in drugih, čigar pridelek ni povsod zadovoljiv.

Iz navedenih števil je dokazano, da vpliva podloga, cepljena s cepičem od rodovitnega trsa, ugodno na kvaliteto in kvantiteto pridelka in obratno, in dasiravno vpliva v istem smislu rodovitnost zemlje in način obdelovanja vinograda, je vendar skrbna izbira cepičev in pomnoženje rodovitnih trt potom cepljenja glavni pogoj za dobička nosno vinarstvo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pašič—Pribečevići pristaši proti sedanjí vladi niso opozicija v evropsko-kulturnem pomenu besede, ampak prava zarotniška družba, ki navaja svoje pristaše v državni službi k neposlušnosti in kljubovalnosti, povzroča nemire, širi najrazličnejše laži, oborožuje svoje pristaše ter vzdržuje končno še zveze z raznimi raz-

bojniki po južni Srbiji, da bi na kakšen koli način omajala položaj vlade. Zadnjič se je dogodil slučaj, da so kačaki ali razbojniki ujeli srezkega načelnika iz Djakovice ter zahtevajo sedaj zanj visoko odkupnino. Da so ti razbojniki v gotovi zvezi s Pašičevimi radikali, je razvidno iz tega, ker je hotela prejšnja vlada postaviti v Djakovici za župana nekoga Čazim Curo, ki je sorodnik zloglasnega arnautskega hajduka Bajram Curo. S to namesnitvijo z nastopom sedanje vlade seveda ni bilo nič, Čazim Cur je šel med hajduke in danes pač po hajduško služi Pašičevi politiki.

Pašičevci zavlačujejo z lažmi tudi sklenjeno spo-polnitev vlade s hrvatskimi poslanci, ki bi — kakor je znano — prevzeli štiri ministrske sedeže. Z lažmi in zvi-jačami se skuša prepričati krono, da bi bili republikanci v vladi silno nevarni za obstoj monarhije. To seveda ne bo zaleglo, ker imamo v Evropi vse polno primerov, da so v monarhističnih državah republikanci člani vlad in da imajo, kakor v Angliji, celo vladna predsedstva.

V pondeljek se je sestel finančni odbor, da najde kritja za izvedbo vladnih sklepov v prid invalidov, upokojencev, uradnikov itd. Ker so pa vsi odbori sestavljeni še od poprej, brez Hrvatov in ob premoči Pašičev- in Pribečevićevih pristašev, je gotovo, da bodo ti napeli vse sile, da preprečijo vladne ukrepe, pa naj so ti še tako nujni ter namenjeni še tako potrebnim.

BOLGARIJA.

Poboji med makedonskimi komiti se nadaljujejo. Nadaljujejo se pa tudi od strani bolgarske vlade naj-hujša preganjanja zemljoradnikov in delavcev. Nekateri bolgarski vladni listi so začeli naenkrat pisati, da je kriv smrti komitskega voditelja Aleksandrova hrvatski Radič, češ, da ni hotel z njim sodelovati, ampak je šel v Moskvo in je tam boljše vike nahujskal proti njemu. S tem sami Bolgari zavračajo radikalne in policaj-demokratske laži, da je bil Radič zaveznik bolgarskih in makedonskih komitov.

NEMCIJA

vstopi najbrž v najkrajšem času v Društvo narodov. Zapreke delajo seveda nacionalisti s svojimi pretiranimi zahtevami. Nemčija bi dobila sedež tudi v takozvanem svetu Društva narodov.

DRŽAVLJANSKA VOJNA NA KITAJSKEM

zavzema vedno večji razmah. Japonska podpira muk-denskega generala, ki prodira proti Pekingju s tem, da dovoljuje prevoz njegovih čet po svojem ozemlju. Muk-denski general Čangsolin je izjavil konzulom tujih držav v Mukdenu, da bo ščitil premoženje in življenje Evropejcev. Opozoril je konzule, da bo pričel bombardirati glavni stan nasprotnih čet v Čingvantanu, vsled česar naj vsi Evropejci zapustijo kraj. Dalje je pozval tuje bojne ladje, da zapuste pristanišče v Šankhajvanu, ker bo pričel tudi to pristanišče bombardirati. Končno je izjavil general Čangsolin, da se bori za svoje osebno varnost in pa za blagor Mandžurije.

ZA SVETOVNI MIR.

Francoski zastopnik Pavel Boncour je stavil v komisijski, ki izdeluje načrt o obveznem razsodništvu, jako zanimiv predlog. Po tem predlogu bo Društvo narodov v vsakem slučaju razsodilo, ali sme kakšna država vršiti obveznosti, ki jih pogodbeno ima napram drugi državi, ali ne, ako gre namreč za pomoč v slučaju vojske. Če bo Društvo narodov kakšno državo proglasilo kot napadalno, ji druga ne bo smela pomagati, četudi bi se bila pogodbeno v to obvezala. To bi bil prvi korak k enotni zvezi evropskih držav in bi dosedanje zveze ali antante odpadle.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Minil je poletni čas javnih prireditel in zunanji manifestacij. Za nami so veličastni mladinski dnevi v Mariboru in I. Marijanski kongres v Ljubljani. Posejana so bila semena verske obnove in prosvetno-kulturnega prepoveda, ki sedaj čakajo, da vzklije iz njih rodovitni sad za vse slovenski narod. Naši preosnovitveni programi ne smejo biti zgolj predmet trenutnega zunanjega navdušenja; preiti nam morajo globoko v dušo, naše ganutje in čuvstvenost mora biti polno teh klenih zrn, sicer je vse naše delo ničevno, preračunano za množico, srce in razum pa o tem nič ne izvasta.

Sedaj sledi čas mirnega preudarka in dejanska izvedba napravljenih in sprejetih načrtov. Zato so poklicani v prvi vrsti vsa naša prosvetna in izobraževalna društva, naše čitalnice in knjižnice. Obračunati moramo s starim bahaštvom: glejte, koliko društev imamo, koliko članov je v njih, bo na drugi strani predobro vemo, da mnogo teh društev deluje samo s tem, da priredi obvezen občni zbor, potem pa sledi dolga praznina in prav nič več. Druga društva smatrajo zopet za svojo glavno dolžnost, da prirede nekaj gledaliških iger na leto, kakšno veselico, resničnega, kulturnega in izobraževalnega dela pa je opaziti le malo. Hvala Bogu, da so taka društva prav redka, skoro izjeme, a zato še nikakor ne smemo pred njimi zatisniti oči. Tako društva so bila morda dobra in umestna v dobi rodoljubstva in narodnega slogaštva, a današnji čas se pa čisto drugače kliče! — Društveni mehanizem je mrtev, besedo ima osebnost, življenska potreba srca posameznika združuje občestvene krožke. Društva morajo ustvarjati med Slovenci kulturo družine in poduhovljenje vsega življenja. Kjer se to godi, kjer voditelj razume tok narodne duše, tam ni tožb, da društvo več ne vleče, da ni zanimanja in kar je še takih izgovorov. Gotovo, nihče ne oporeka, da so tu in tam vsled krajevnih prilik in razmer silne težave za društveno življenje in na prvi mah skoro ne-

premostljive. Vendar tudi tu ne sme nihče reči že kar vnaprej: pri nas ne gre, je popolnoma nemogoče. Dr. J. Ev. Krek, ki mu nihče ne more ugovarjati, da ne bi bil naš najboljši in najinteligentnejši ljudskoprosvetni delavec, je dejal ob vseh takih prilikah: »Začeti je treba, to je vsa skrivnost« in »kjer je kaka reč potrebna, tam je tudi mogoča«, sam pa nam je bil živ vzgled teh trditelj. Seveda, on pa ni tega le pravil in pridigal drugim, temveč je bil prvi, ki je uresničeval svoj nauk: »Če dobimo človeka na cesti, ki bo rekel »Dober dan«, odgovori mu »Bog daj«, a tretja beseda mora že biti agitacija za našo stvar.« Stavimo tako — pa prav nesebično in brez profitarstva — in vsa naša društva bodo oživila, dobila bodo naravnost mladinsko dušo. Odslej mora iti naše prosvetno delo za notranjim doživljanjem človeka, pokazati mora, da mu ni le do zunanjih oblik. Prosveto, izobrazbo ne smemo zamenjavati in istovetiti z nacionalističnim znanjem. Svet misli, da je prosvetljen, izobrazben že oni, ki zna čitati časopise, ki ve povedati nekaj o gospodarstvu, politiki, gledališču, muziki itd. ter se je naučil morda kakšnih posebnih vednosti iz te ali one učne knjige. Mi se temu mnenju ne moremo in ne smemo pridružiti. Vse to so suha znanja. Resnična izobrazba pa meri in grabi na globoko, ali kakor pravi sloviti Anton Schönbach: izobrazba nas napravi zrele in proste, znanje ne. Znanje je hlapec, njegova gospodarica pa je prosveta. Zato: v naša društva s kulturo srca in duše!

Pregledniške pole naj zaostala društva točno izpolnijo in jih takoj vrnejo Prosvetni zvezi. Za bližnji občni zbor zveze (v novembru) rabimo natančno društveno statistiko, ki pa je brez pregledniških pol ni mogoče sestaviti. Prosimo, da vsi društveni odbori to upoštevajo in nam ne napravljajo z izterjevanjem pol nepotrebnega dela. Točnost in red!

Društveni občni zbor naj skličejo v septembru in oktobru vsa ona društva, ki letos ali celo več let, še niso imela občnega zbora. Prepis zapisnika pošljite Prosvetni zvezi. Društva, zavežite se, da morate imeti red v svojem hiševanju in da čas zahteva resnega, obilnega dela!

Poslovnik se nima mnogo društev. Nerazumljivo nam je, kako morajo biti društveni odbori tako vztrajni v svoji stari veri, da bo društvo napredovalo in rastle, čeravno zametuje vse nasvete in prošnje svoje centrale. Brez Poslovnika, ki stane izvod le 6 D, ni mogoče pravega in smotnega dela v društvu! Poslovnik mora preiti v vsako društvo!

Ali že mislite na občni zbor Prosvetne zveze, ki bo koncem novembra v Mariboru? Koga boste poslali? Vsako društvo pošlje za vsakih začetih 50 članov po enega zastopnika, ki mora imeti pismo pooblastilo društvenega odbora. Letošnji zvezin občni zbor mora biti naš prosvetni parlament, vsako včlanjeno društvo mora biti zastopano. Naj se pokaže, kje je delo in trdna volja, kje pa malobrižnost in nezanimanje.

Naročili še niste enotnih poslovnih knjig za društvo, zato sklenite pri odborovi seji, kedar jih naročite. Društva, ki so pričela te knjige uporabljati, izrekajo zvezi hvalo in priznanje za tako praktične in primerne društvene poslovne knjige, ki stanejo 79 D ali 103.80 D s poštnino vred, kakšen je pač obseg.

Članarino 25 D za leto 1924 še ni poravnalo nekaj društev. Prosimo, da poravnajo ta dolg brez neljube terjatve.

Predsedstvo Prosvetne zveze v Mariboru.

Prireditve.

Mladinska slovesnost v St. Ilju v Slov. gor. Pred dobrih letom (dne 24. VI. 1923) zgradil si je slovenski Orel gnezdo na najsevernejši točki domovine, v lepem, a vedno ogroženem St. Ilju v Slov. gor. Skozi celo leto je četa naših fantov zahajala v Slovenski dom in se tam izobraževala. Na društveno dvorano so bili pa naši Orli navezani tudi glede telovadbe. Da niso mogli tam telovaditi tako, kakor bi radi, je pač umevno. Pričeli so torej misliti na svojo lastno telovadnico. Zaposlili so občinski odbor domače očine za telovadnico, kjer se je netilo nekdanj sovražstvo do našega naroda in so se kovali zlobni načrti proti vsemu, kar je bilo slovensko in katoliško. Bila je to telovadnica nemških turnerjev, ob enem protestantovski tempelj in prižnica zloglasnega Mahnerja, odkoder so podivjani nemški »buršk« napadli leta 1910 naše domačine povodom otvoritve Slovenskega doma. Ko so ob prevratu morali Nemci izročiti poslopje tukajšnji občini, je to gnezdo zadela huda usoda. Ostale so še samo stene in streha. Pa naši fantje se niso ustrašili! Z vsem ognjem so se vrgli na delo, zbirali izpuške, les in vse potrebno skozi več kot pol leta in iz zapuščene protestantovske nemškega brloga je nastala čedna orlovska telovadnica. Uspeh svojega neumornega dela in slovesno otvoritev telovadnice proslavi šentiljska mladina z javno prireditvijo v nedeljo, dne 5. oktobra t. l. Ze danes opozarjamo vse narodno misleče kroge od blizu in daleč, posebno še Mariborčane, da pohite na ta dan v obmejni St. Ilj k tej izredni slovesnosti. Spored objavimo prihodnjč. — Pripravljalni odbor.

Orel Slov. Bistrica priredi v nedeljo, dne 28. t. m., popoldne ob 3. uri, v dvorani Okrajne hranilnice telovadno akademijo s prav lepim sporedom! Vsi prijatelji orlovstva iskren ovabljeni! Bog živi!

Konjski katoliški društveni dom. Preteklo nedeljo, 21. septembra, je bila blagoslovitev in otvoritev katoliškega društvenega doma. S tem je bila položena krona na delo, dovršeno od ljudske zavednosti in požrtvovalnosti. Kar drugod traja leta in leta, se je v Konjicah izvršilo v primeroma kratkem času. Ko je bil storjen sklep, da se postavi društveni dom ter bil sprejet načrt za gradbo, se je